

**SVOL,
problematika hospodaření na lesních
majetcích územně samosprávných celků**

Ing Roman Šimek
Správa lesů města Olomouce

Sdružení vlastníků obecních a
soukromých lesů v ČR

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR

- Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (zkr. SVOL) je dobrovolnou organizací sdružující vlastníky obecních lesů, právnické osoby založené nebo určené k hospodaření v nestátních lesích.
- Hlavním cílem činnosti SVOL je obhajoba společných zájmů vlastníků nestátních lesů při tvorbě lesnické politiky a legislativy, metodická pomoc při obhospodařování lesních majetků, poradenská činnost a zajišťování seminářů, školení a exkurzí s odbornou tematikou pro vlastníky a správce nestátních lesních majetků všech vlastnických kategorií

- **Sdružení vlastníků obecních lesů bylo založeno na ustavující valné hromadě dne 2.dubna 1992. Zakládajícími členy bylo 93 obcí a měst z celé České republiky.**
- **Podnětem k založení SVOL bylo schválení restitučních zákonů, jimiž byl obcím navrácen zpět jejich historický lesní majetek, který vlastnily k 31.12.1949.**

Proč SVOL vznikl?

- k 1. lednu 1990 zřízeno Ministerstvo životního prostředí ČR
- vlastníci měli spousty práce se získáváním podkladů nutných pro vrácení majetků
- věci veřejné spravované politiky a úředníky, jejichž hlavním cílem je demokraticky řídit chod společnosti
- zákon o lesích č. 289/95 Sb.

Vývoj vlastnických vztahů

lesy	1850	1900	1930	1945	1950	1990	2006
státní	2,5	0,3	12,4	18,2	70,2	95,8	59,8
nadační	1,7	0,7	1,2	1,2	0,9	-	0,5
obecní	9,1	9,3	11,3	14,8	16,6	-	15,5
církevní	8,0	6,7	7,1	6,0	-	-	-
družstevní	-	1,0	1,8	1,7	2,2	4,1	1,0
soukromé	78,7	82	66,2	58,1	10,1	0,1	23,2

RESTITUCE 1991-2009

Zákon c. 229/91 Sb., o půdě

Zákon c. 172/91 Sb., o přechodu některých věcí z vlastnictví státu na obce

Novela zákona 172/91 – účelové nemovitosti pro správu lesních majetku

Novela zákona 172/91 v roce 2002 – lesní majetek LDO

Dosud nevyřešeno:

tzv. „vojenské lesy“ – lesní majetky obcí ve správě bývalého MO

nezaknihované převody

církevní lesy

Předěly ve vývoji SVOLu

- 1996 umožněn vstup ostatním kategoriím vlastníků nestátních lesů
- 1998 změna stanov a názvu sdružení
- 2002 krajské uspořádání v ČR 9 regionálních organizací Umožněn vstup ostatním kategoriím vlastníků nestátních lesů
- 2004 dvoukomorový systém vnitřního uspořádání, založeno občanské sdružení SVOL-komora soukromých lesů v ČR, které je kolektivním členem SVOL
- 2008 vytvořeny podmínky pro vstup církevních lesů

Struktura členské základny

	Počet členů	Počet vlastníků	Celková výměra	Průměr v ha
Obecní lesy	418	663	228 056	546
Soukromé lesy	108	433	116 658	1080
Mimořádné členství	1	1	207	207
Celkem	527	1097	345 876	656

- K výhodám členství ve SVOL patří bezplatné poradenství členům při obhospodařování lesního majetku a právní služby v rámci SVOL, pravidelný informační servis, výměna praktických zkušeností s ostatními majiteli a lesními hospodáři v tuzemsku i v zahraničí, zapojení do společného obchodu dřívím členů, možnost nakupovat v rámci regionů lesnický materiál za zajímavější ceny a možnost aktivně se spolupodílet na formování lesnické politiky a legislativy prostřednictvím sdružení.
- Mnozí z nich tyto naše aktivity monitorují a kvitují s povděkem, avšak o vlastním aktivním zapojení do SVOL neuvažují, spoléhajíce a vyčkávající, co se nám podaří „vybojovat“.
- I když zájem o členství ve SVOL stále mírně roste, bylo by ku prospěchu věci, aby se naši sympatizanti do práce SVOL naplno začlenili. Situace vlastníků lesů totiž není s ohledem na zvyšující se požadavky na lesy ze strany společnosti, ochrany přírody, ale i trhu jednoduchá a jedinou cestou, jak obstát a prosadit naše názory, zkušenosti a požadavky do reálné politiky, je společné vystupování a vzájemná spolupráce majitelů.

- Aktivita vlastníků lesů, ať již soukromých či obecních, je bohužel velmi nízká: mezi starosty a zastupiteli téměř nulová, mezi soukromými vlastníky až na několik výjimek obdobná. Činnost SVOL zajišťují téměř výlučně správci lesních majetků. Do jisté míry je to pochopitelné, odborné lesnické problémy představitelé obcí a měst, ani soukromé vlastníky, kteří mají zpravidla jiná zaměstnání a zájmy, příliš nezajímají.
- Závidíme našim sousedům v Německu, kde obecní lesy ve sdružení FECOF (Federace evropských komunálních lesů) zastupují pouze starostové či jejich zástupci.

- Městské a obecní lesy jsou stabilní firmy, většina z nich funguje již 18 let. Jejich hospodaření je dlouhodobě ekonomicky vyrovnané, kromě kalamit bez větších výkyvů. Tyto firmy zaměstnávají pracovníky v místě působení, dávají dlouhodobě práci místním živnostníkům. Fluktuace zaměstnanců je minimální. Právě proto, že lidé mají stálé zaměstnání a nemusí se obávat jako u řady podnikatelských subjektů pracujících pro LČR o svou budoucnost, spokojí se i s nižší mzdou.

- Ekonomika obecních a městských lesů je pod přísnou kontrolou vlastníka – to je obce a města.
- Ti prostřednictvím dozorčích rad či jiných kontrolních mechanismů dbají na účelné vynakládání finančních prostředků při sestavování finančních plánů hospodařen.

- Společný obchod členů SVOL běží déle než dva roky, jeho hlavním cílem je zlepšení postavení nestátních vlastníků lesů na trhu se surovým dřívím a zajištění trvalých a dlouhodobých obchodních vztahů mezi členy SVOL a našimi obchodními partnery. Celý projekt funguje na základě dobrovolnosti, každý člen si optimalizuje podíl regionálního a nadregionálního prodeje a sám si určuje objem jednotlivých sortimentů dřeva do společného obchodu. SVOL pak uzavírá s obchodními partnery roční rámcovou smlouvu na celkový objem a platební podmínky. SVOL garantuje odběrateli výši celkového objemu dodávek a časové plnění. Při plnění podmínek rámcové smlouvy získávají jednotliví dodavatelé-členové SVOL protihodnotu ve formě finančního bonusu. Společný obchod je tedy založen na motivačních, nikoliv sankčních prvcích. Celkový objem takto obchodovaného dřeva dosahuje ročně řádově několika set tisíc metrů krychlových surového dřeva. Oproti roku 2007 se zvýšil i počet členů, kteří do společného projektu vstoupili, a o přibližně 10 % se zvýšil i objem obchodovaného dřeva.

- v roce 2000 byla průměrná výše dotace na 1 ha lesní půdy 615 Kč, v roce 2007 pak již jen 437 Kč (pokles téměř o 30 %). V materiálu poskytnutém na republikovém výboru bylo uvedeno 466 Kč, po opravě údajů vyloučením mezních hodnot je 437 Kč aktuální hodnota. Při započítání inflace, dosahující sice jen jednotky procent ročně, by tato hodnota byla ještě nižší. Bohužel nemáme k dispozici každoroční sledování ekonomických dat, aby bylo zřejmé, jestli je tento pokles důsledkem převodu povinnosti poskytovat příspěvky na hospodaření v lesích na kraje, ale je to velmi pravděpodobné.
- Významným negativem pro lesní hospodářství je i nejistota vlastníků lesů, co se výše a druhu poskytovaného příspěvku týká. Příspěvky na hospodaření v lesích se liší kraj od kraje a stejně tak je i různá doba, na kterou je současná výše příspěvků schválena, navíc po každých krajských volbách, ve kterých dojde k zásadnější obměně krajského zastupitelstva, lze očekávat i zásah do systému těchto příspěvků. Změny v poskytování příspěvků vždy po několika letech mají pro lesní hospodářství větší dopady i z hlediska dlouhodobosti lesního hospodářství. Proto zástupci SVOL při projednávání zákona o rozpočtovém určení daní v Parlamentu jednoznačně prosazovali variantu ponechání dotací v LH v gesci resortu MZe, nikoliv přesun těchto finančních prostředků na kraje, bohužel jsme pro tento návrh nenašli podporu. Bylo by určitě vhodné se o tuto změnu znovu pokusit.

- Dotace z EU jsou sice vítanou možností jak zlepšit hospodaření vlastníků lesů, část podopatření je ale zaměřena jen na oblasti ZCHÚ a Natura 2000 (Zlepšování druhové skladby lesních porostů a Zachování lesního HS z předchozího produkčního cyklu) u zbylých opatření pak bývá značný převis zájemců nad částkou alokovanou pro dané podopatření, takže se na všechny zájemce nedostane. Navíc je administrativa nutná k vyřízení žádosti značně rozsáhlá a rozhodně není v silách drobných vlastníků takovouto žádost bez zadání specializované firmě zvládnout.
- Dotace do LH by měly být nezávislé na politické situaci, dlouhodobě stabilní, zaměřené na PC, případně technologie blízké přírodě a měly by kopírovat minimálně inflaci, případně průběžně růst tak, aby jejich reálná hodnota při stoupajících, zejména mzdových nákladech neklesala. Současný systém dotací a příspěvků pro lesní hospodářství toto splňuje jen z malé části.